

Projekt aktualizacji planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jelonka PLH200019

II spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy

2 września 2025 r.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projekt aktualizacji planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jelonka PLH200019

**Przedstawienie projektu PZO: zagrożenia dla przedmiotów
ochrony, cele i działania ochronne**

2 września 2025 r.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Cieplolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

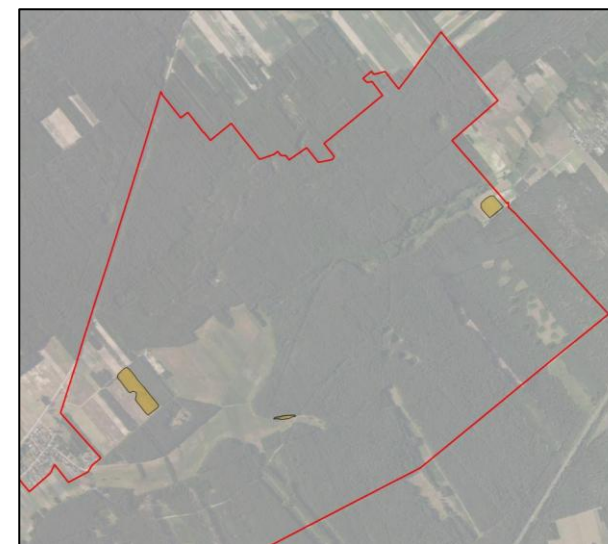
Rzeczywisty stan ochrony

Siedlisko przyrodnicze	Parametr stanu	Wskaźnik	Liczba stanowisk o wskaźniku ocenionym na FV	Liczba stanowisk o wskaźniku ocenionym na U1	Liczba stanowisk o wskaźniku ocenionym na U2
6120 Cieplolubne śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	Powierzchnia siedliska	9,42 ha	4	2	1
	Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne		7	
		Gatunki dominujące		7	
		Obce gatunki inwazyjne	3	4	
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	6	1	
		Ekspansja krzewów i podrostu drzew	2	5	
		Struktura przestrzenna płatów siedliska		7	
		Zachowanie strefy ekotonowej	2	3	2
	Perspektywy ochrony		4	3	

U1 - 92,8%

U2 - 7,2 %

powierzchni

Ogólna ocena stanowisk:

FV – 0

U1 – 4 (B11; M11,12,13; B11,12,13; M14)

U2 – 2 (B10; B14)

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Analiza zagrożeń

Zagrożenia istniejące	Opis zagrożenia	Numer stanowiska
K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Zarastanie muraw drzewami i krzewami. Sukcesja w kierunku zbiorowisk wrzosowiskowych lub leśnych. Najbardziej ekspansywnymi gatunkami w sukcesji są sosna i brzoza.	Wszystkie płaty siedliska
I01 Obce gatunki inwazyjne	Ekspansja nawłoci <i>Solidago</i> spp. Wypieranie gatunków rodzimych	Transekt: M 24, M 25, M26, M 27
I01 Obce gatunki inwazyjne	Ekspansja konyzy (przymiotna) kanadyjskiej <i>Conyza canadensis</i> . Wypieranie gatunków rodzimych	Transekt: M 52, M 53, M54; powierzchnie: M56, M 57
I01 Obce gatunki inwazyjne	Ekspansja czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i> . Wypieranie gatunków rodzimych	Transekt: M 24, M 25, M26, M 27; Powierzchnie: M55, M 56
I02 Problematiczne gatunki rodzime	Ekspansja przymiotna białego <i>Erigeron annuus</i> Wypieranie gatunków typowych dla siedliska.	Transekt: M 24, M 25, M26, M 27; powierzchnia: M56

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Analiza zagrożeń

Zagrożenia potencjalne	Opis zagrożenia	Numer stanowiska
A03.03 Zaniechanie/brak koszenia	Zaprzestanie koszenia przy jednoczesnym zaprzestaniu wypasu prowadzi do zubożenia florystycznego, zmiany warunków troficznych i stopniowego rozwoju ziołorośli i wkraczania drzew i krzewów. Zagrożenie o charakterze wewnętrznym.	Potencjalnie zagrożone wszystkie płaty siedliska
A04.03 Zarzucenie pasterstwa lub brak wypasu	Zarastanie muraw ciepłolubnych napiaskowych. Zmniejszanie powierzchni siedliska	Potencjalnie zagrożone wszystkie płaty siedliska
B01.01 Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime)	Zmniejszanie lub likwidacja powierzchni siedliska	Potencjalnie zagrożone wszystkie płaty siedliska
C01.01 - Wydobywanie piasku i żwiru C01.01 L Nielegalne pobieranie żwiru na małą skalę (nowopowstałe niewielkie wyrobiska)	Całkowite zniszczenie roślinności w miejscach pozyskiwania żwiru. Tworzenie nowych siedlisk.	Potencjalnie zagrożone wszystkie płaty siedliska
K02.01 Naturalna sukcesja w inne siedliska	Wypadanie gatunków charakterystycznych dla siedliska oraz zmiana warunków siedliskowych	Potencjalnie zagrożone wszystkie płaty siedliska

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)
Cele działań ochronnych

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Cele działań ochronnych

Parametr powierzchnia siedliska w obszarze

Obecna ocena: U2 (powierzchnia szybko zmniejsza się na skutek sukcesji naturalnej).

Cel: poprawa oceny parametru z U2 na U1 - zahamowanie zmniejszania się powierzchni siedliska na skutek sukcesji naturalnej.

Wskaźnik gatunki charakterystyczne

Obecna ocena: U1 (średnia ilość gatunków roślin naczyniowych na stanowisku 2-5).

Cel: poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV (wzrost średniej ilości gatunków roślin naczyniowych na stanowisku do powyżej 5).

Wskaźnik gatunki dominujące

Obecna ocena: U1 (gatunki charakterystyczne zajmują powierzchnię w przedziale 25-50% na transekcje).

Cel: poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV (wzrost pokrycia powierzchni przez gatunki charakterystyczne do powyżej 50%).

Wskaźnik obce gatunki inwazyjne

Obecna ocena: U1 (obce gatunki inwazyjne występują pojedynczo, zajmują <1% na transekcje).

Cel: poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV (brak obcych gatunków inwazyjnych).

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Cele działań ochronnych

Wskaźnik rodzime ekspansywne gatunki roślin zielnych

Obecna ocena: FV (brak lub jeden gatunek występujący pojedynczo).

Cel: podtrzymanie obecnej oceny.

Wskaźnik ekspansja krzewów i podrostu drzew

Obecna ocena: U1 - (10-15% na transekcie).

Cel: poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV (pokrycie drzew i krzewów nie większe niż 10%).

Wskaźnik struktura przestrzenna płatów siedliska

Obecna ocena: U1 - (płaty muraw siedliska tworzą mozaikę ze zbiorowiskami muraw szczotlichowych *Corynephorion canescentis* i zbiorowisk łąkowych ze związku *Arrhenatherion*).

Cel: poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV (mozaika płatów siedliska ze zbiorowiskami muraw szczotlichowych *Corynephorion canescentis* lub bliźniczkowych *Nardion*) albo zachowanie dotychczasowej wartości.

Wskaźnik zachowanie strefy ekotonowej

Obecna ocena: U1 (najczęściej jest to ostra granica murawa-las, sporadycznie i na niewielkim fragmencie murawa sąsiaduje ze zbiorowiskami okrajkowymi).

Cel: podtrzymanie obecnej oceny.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

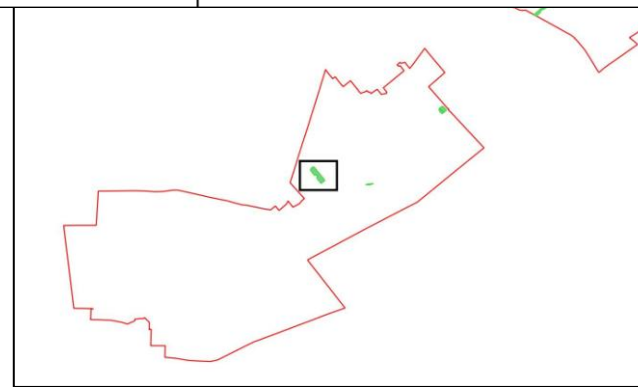
Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Działania ochronne

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
W obrębie występowania siedliska realizowany jest wariant 1.3 <u>Działanie obligatoryjne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, kośno-pastwiskowe lub kośne. <u>Działanie fakultatywne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez użytkowanie zgodnie z wymogami w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych WPR dla siedliska 6120. Koszenie przy użyciu ręcznych kos spalinowych na wysokości do 10 cm. Usunięcie pozyskanej biomasy poza granice płatów siedlisk przyrodniczych. Koszenie w terminie 1.08.-31.10.	L 14,15,14 identyfikatory działek ewidencyjnych: 2005_2.0010.141 Guid:9fd5	Właściciel/zarządca gruntu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

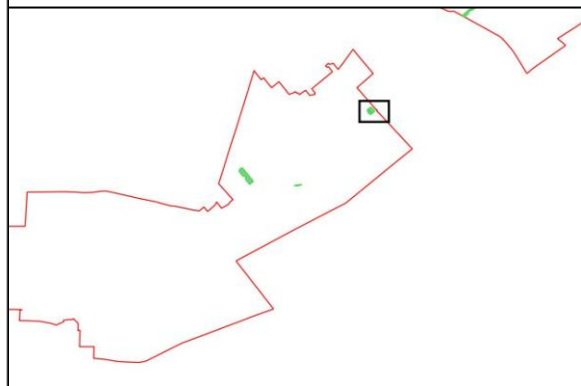
Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Działania ochronne

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
W obrębie występowania siedliska realizowany jest wariant 1.5. Półnaturalne łąki świeże PRŚK. Po zakończeniu okresu aktualnego zobowiązania wskazana jest zmiana wariantu na 1.3 Murawy. W obrębie występowania siedliska realizowany jest wariant 1.3 <u>Działanie obligatoryjne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, kośno-pastwiskowe lub kośne. <u>Działanie fakultatywne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez użytkowanie zgodnie z wymogami w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych WPR dla siedliska 6120. Koszenie przy użyciu ręcznych kos spalinowych na wysokości do 10 cm. Usunięcie pozyskanej biomasy poza granice płatów siedlisk	M 21,22,23 identyfikatory działek ewidencyjnych: 2005_2.0001.85 2005_2.0001.84 Guid:1b42	Właściciel/zarządca gruntu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

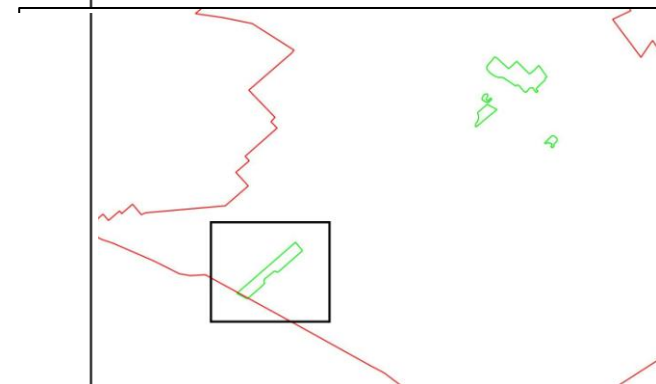
Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Działania ochronne

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<u>Działanie obligatoryjne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, kośno-pastwiskowe lub kośne. <u>Działanie fakultatywne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez użytkowanie zgodnie z wymogami w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych WPR dla siedliska 6120. Dodatkowe działania ochronne typu usuwanie drzew i krzewów zgodnie z potrzebami. Usunięcie podrostu drzew i krzewów rodzimych (głównie sosna <i>Pinus sylvestris</i> oraz brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i>). Usunięcie gatunków inwazyjnych – czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i> i nawłoci kanadyjskiej <i>Solidago canadensis</i>.	M 24,25,26,27 identyfikatory działek ewidencyjnych: 200505_2.0001.611 Guid:b1b8	Właściciel/zarządca gruntu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

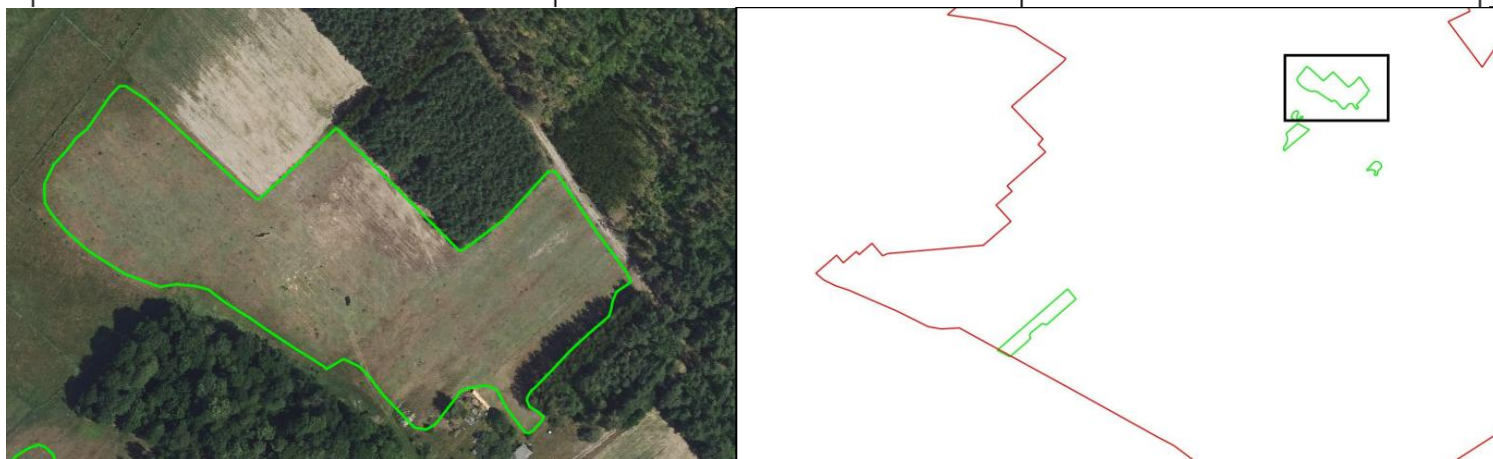
Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Działania ochronne

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<u>Działanie obligatoryjne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, kośno-pastwiskowe lub kośne. <u>Działanie fakultatywne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez użytkowanie zgodnie z wymogami w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych WPR dla siedliska 6120.	M 52,53,54 identyfikatory działek ewidencyjnych: 200505_2.0013.36 Guid:f55c	Właściciel/zarządca gruntu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

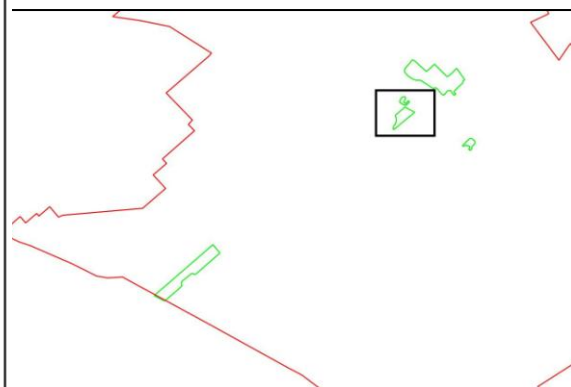
Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Działania ochronne

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<u>Działanie obligatoryjne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, kośno-pastwiskowe lub kośne. <u>Działanie fakultatywne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez użytkowanie zgodnie z wymogami w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych WPR dla siedliska 6120. <u>Dodatkowe działania ochronne</u> typu usuwanie drzew i krzewów zgodnie z potrzebami. Usunięcie podrostu drzew i krzewów rodzimych (głównie sosna <i>Pinus sylvestris</i> oraz brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i>). Usuwanie gatunków inwazyjnych – czerechwy amerykańskiej <i>Padus serotina</i>.	M 55 identyfikatory działek ewidencyjnych: 200505_2.0013.14 200505_2.0013.27 Guid:966f	Właściciel/zarządca gruntu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

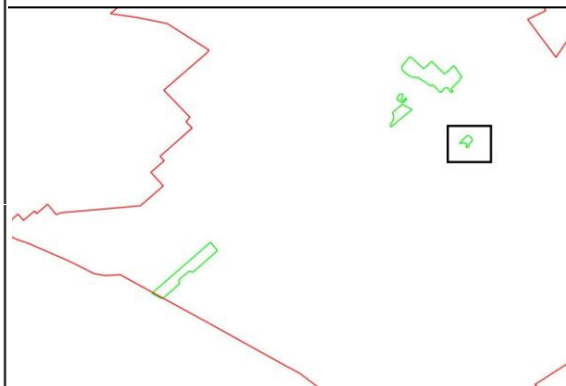
Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Działania ochronne

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<u>Działanie obligatoryjne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, kośno-pastwiskowe lub kośne. <u>Działanie fakultatywne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez użytkowanie zgodnie z wymogami w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych WPR dla siedliska 6120. <u>Dodatkowe działania ochronne</u> typu usuwanie drzew i krzewów zgodnie z potrzebami. Usunięcie podrostu drzew i krzewów rodzimych (głównie sosna <i>Pinus sylvestris</i> oraz brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i>). Usuwanie rodzimych gatunków inwazyjnych – jeżyny <i>Rubus spp.</i> Usuwanie obcych gatunków inwazyjnych – czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i>.	M 56 identyfikatory działek ewidencyjnych: 200505_2.0013.57 Guid:f708	Właściciel/zarządca gruntu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

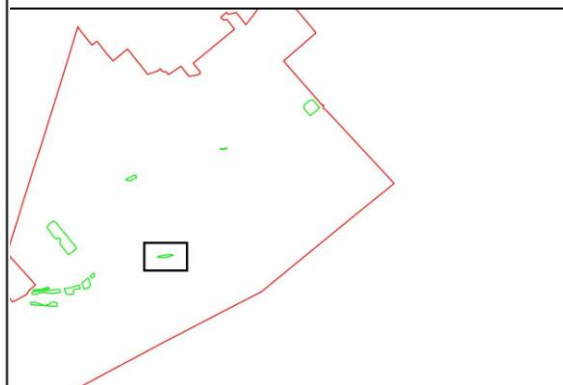
Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)

Działania ochronne

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<u>Działanie obligatoryjne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, kośno-pastwiskowe lub kośne. <u>Działanie fakultatywne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez użytkowanie zgodnie z wymogami w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych WPR dla siedliska 6120. <u>Dodatkowe działania ochronne</u> typu usuwanie drzew i krzewów zgodnie z potrzebami. Usunięcie podrostu drzew i krzewów rodzimych (głównie osika <i>Populus tremula</i> i dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>). Usuwanie gatunków inwazyjnych – czerechwy amerykańskiej <i>Padus serotina</i>.	M 57 identyfikatory działek ewidencyjnych: 200505_2.0010.447 Guid:df61	Właściciel/zarządca gruntu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)
Działania monitoring przyrodniczy

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych		
W oparciu o metodykę PMS GIOŚ	Ze względu na niewielką powierzchnię i niewielką ilość stanowisk, wskazany jest monitoring wszystkich płatów siedliska poza działkami dla których użytkowanie jest zgodne z wymogami w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych WP	RDOŚ w Białymstoku

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

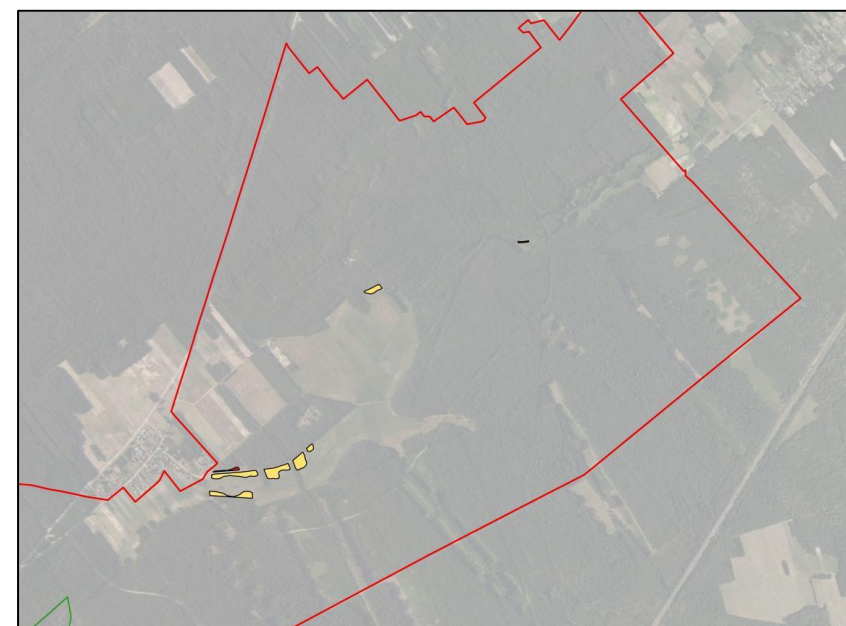

6230* – bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardetalia*)

Rzeczywisty stan ochrony

Siedlisko przyrodnicze	Parametr stanu	Wskaźnik	Liczba stanowisk o wskaźniku ocenionym na FV	Liczba stanowisk o wskaźniku ocenionym na U1	Liczba stanowisk o wskaźniku ocenionym na U2
6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe bogate florystycznie (<i>Nardion</i>)	Powierzchnia siedliska	2,92 ha	2	3	1
	Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	1	5	
		Gatunki dominujące	2	4	
		Bogactwo gatunkowe		6	
		Obce gatunki inwazyjne	4	4	
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	5	1	
		Ekspansja krzewów i podrostu drzew	4		2
		Eutrofizacja	4	2	
		Struktura przestrzenna płatów siedliska		4	2
	Perspektywy ochrony		4		2

U1 – 94,9%
U2 – 5,1 %
powierzchni

Ogólna ocena stanowisk:

FV – 0

U1 – 4 (B11; M11,12,13; B11,12,13; M14)

U2 – 2 (B10; B14)

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

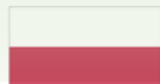
6230* – bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardetalia*)

Analiza zagrożeń

Zagrożenia istniejące	Opis zagrożenia	Numer stanowiska
A03.03 Zaniechanie/brak koszenia	Zaprzestanie koszenia przy jednoczesnym zaprzestaniu wypasu prowadzi do zmiany warunków troficznych i stopniowego rozwoju ziołorośli i wkraczania drzew i krzewów. Zagrożenie o charakterze wewnętrznym.	B10 (koło zbiornika przeciwpożarowego), B14
I01 Obce gatunki inwazyjne	Ekspansja czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i> . Wypieranie gatunków rodzimych	B10, B14
I02 Problematiczne gatunki rodzime	Ekspansja mietlicy zwyczajnej <i>Agrostis capillaris</i> . Wypieranie gatunków typowych dla siedliska.	Transekt: B11, B12, B13 B10, B14
I02 Problematiczne gatunki rodzime	Ekspansja kostrzewy czerwonej <i>Festuca rubra</i> . Wypieranie gatunków typowych dla siedliska	B11
I02 Problematiczne gatunki rodzime	Ekspansja borówki czarnej <i>Vaccinium myrtillus</i> . Wypieranie gatunków typowych dla siedliska.	Transekt: B11, B12, B13

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

6230* – bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardetalia*)

Analiza zagrożeń

Zagrożenia potencjalne	Opis zagrożenia	Numer stanowiska
A03.03 Zaniechanie/brak koszenia	Zaprzestanie koszenia przy jednoczesnym zaprzestaniu wypasu prowadzi do zubożenia florystycznego, zmiany warunków troficznych i stopniowego rozwoju ziołorośli i wkraczania drzew i krzewów. Zagrożenie o charakterze wewnętrznym.	Potencjalnie zagrożone wszystkie płaty siedliska
A04.03 Zarzucenie pasterstwa lub brak wypasu	Zarastanie muraw bliźniczkowych. Zmniejszanie powierzchni siedliska	Potencjalnie zagrożone wszystkie płaty siedliska
A08 Nawożenie /nawozy sztuczne/	W wyniku nawożenia następuje zmiana składu gatunkowego siedliska, a w konsekwencji degradacja siedliska.	Potencjalnie zagrożone wszystkie płaty siedliska
B01.01 Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime)	Zmniejszanie lub likwidacja powierzchni siedliska	Potencjalnie zagrożone wszystkie płaty siedliska
C01.01 - Wydobywanie piasku i żwiru C01.01 L Nielegalne pobieranie żwiru na małą skalę (nowopowstałe niewielkie wyrobiska)	Całkowite zniszczenie roślinności w miejscach pozyskiwania żwiru. Tworzenie nowych siedlisk.	Potencjalnie zagrożone wszystkie płaty siedliska
K02.01 Naturalna sukcesja w siedliska	Wypadanie gatunków charakterystycznych dla siedliska oraz zmiana warunków siedliskowych	Potencjalnie zagrożone wszystkie płaty siedliska
K02.03 Eutrofizacja (naturalna)	Większa ilość biogenów dostępna na skutek rozwoju krzewów i drzew skutkuje zanikaniem charakterystycznych gatunków i struktury siedliska powodując jego stopniową degradację.	Potencjalnie zagrożone wszystkie płaty siedliska
K02.01 Naturalna sukcesja w inne siedliska	Wypadanie gatunków charakterystycznych dla siedliska oraz zmiana warunków siedliskowych	Potencjalnie zagrożone wszystkie płaty siedliska

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

6230* – bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardetalia*)
Cele działań ochronnych

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

6230* – bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardetalia*)

Cele działań ochronnych

Parametr powierzchnia siedliska na stanowisku

Obecna ocena: U1 (powierzchnia nieznacznie się zmienia; siedlisko w niektórych lokalizacjach zanikło a w innych, nowych zostało stwierdzone).

Cel: poprawa oceny parametru z U1 na FV (zatrzymanie zanikania siedliska spowodowanego przez zarastanie).

Wskaźnik gatunki charakterystyczne

Obecna ocena: U1 (średnio 4-6 gatunków charakterystycznych i wyróżniających na stanowisku).

Cel: poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV (zwiększenie liczby gatunków charakterystycznych i wyróżniających na stanowisku do >6).

Wskaźnik gatunki dominujące

Obecna ocena: U1 (pokrycie bliźniczki psiej trawki *Nardus stricta* w przedziale 25-50% na transekcie).

Cel: poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV (wzrost pokrycia powierzchni przez bliźniczkę psią trawkę *Nardus stricta* do powyżej 50%).

Wskaźnik bogactwo gatunkowe

Obecna ocena: U1 (średnia liczba gatunków na stanowisku 10-25).

Cel: poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV (wzrost liczby gatunków >25 lub utrzymanie dotychczasowej wartości wskaźnika)

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Cele działań ochronnych

Wskaźnik obce gatunki inwazyjne

Obecna ocena: U1 (obce gatunki inwazyjne występują pojedynczo, zajmują <10% na transekcje).

Cel: poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV (brak obcych gatunków inwazyjnych).

Wskaźnik rodzime ekspansywne gatunki roślin zielnych

Obecna ocena: FV (brak lub jeden gatunek występujący pojedynczo).

Cel: podtrzymanie obecnej oceny.

Wskaźnik ekspansja krzewów i podrostu drzew

Obecna ocena: U1 (na 5% powierzchni siedliska krzewy i podrost drzew zajmują powyżej 40%).

Cel: poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV (pokrycie drzew i krzewów nie większe niż 10%).

Wskaźnik eutrofizacja

Obecna ocena: U1 (gatunki nitrofilne zajmują mniej niż 10%).

Cel: podtrzymanie obecnej oceny lub jej polepszenie na FV (nieznaczne pokrycie gatunków nitrofilnych).

Wskaźnik struktura przestrzenna płatów siedliska

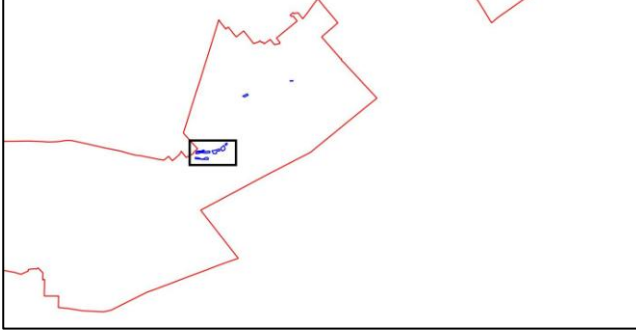
Obecna ocena: U1 (płaty siedliska rozproszone, tworzą mozaikę ze zbiorowiskami muraw szczytlichowych *Corynephorion canescentis* i ciepłolubnych śródlądowych muraw napiaskowych (*Koelerion glaucae*)).

Cel: poprawa oceny wskaźnika z U1 na FV (zwiększenie powierzchni płatów siedliska lub zachowanie dotychczasowej wartości).

6230* – bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardetalia*)

Działania ochronne

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Na działkach ewidencyjnych nr 198 i 199 realizowany jest wariant 1.3. Na działce ewidencyjnej nr 255/1 realizowany jest wariant 4.3. Na działkach ewidencyjnych nr 210 i 211 realizowany jest wariant 4.8. Murawy PRSK. <u>Działanie obligatoryjne:</u> Wypas. Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, kośno-pastwiskowe lub kośne. <u>Działanie fakultatywne:</u> Ekstensywny wypas owiec przy obsadzie 0,4 – 06 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5 DJP/ha, zakaz nawożenia	M 10; M 11,12,13; B 11,12,13 identyfikatory działek ewidencyjnych: 200505_2.0010.194 200505_2.0010.195 200505_2.0010.199 200505_2.0010.198 200505_2.0010.197 200505_2.0010.207 200505_2.0010.208 200505_2.0010.209 200505_2.0010.210 200505_2.0010.211 200505_2.0010.212 200505_2.0010.213 200505_2.0010.214 200505_2.0010.215 200505_2.0010.204 200505_2.0010.203 200505_2.0010.202 200505_2.0010.255/1 Guid:298e, edaa, bef1	Właściciel/zarządca gruntu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podietego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości.
		

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

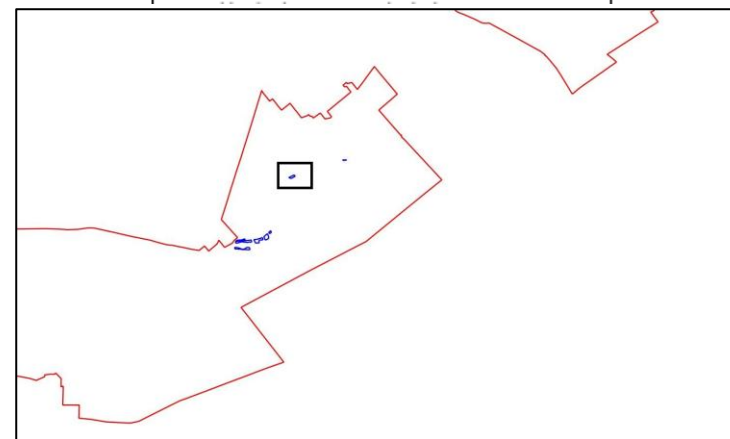
Dofinansowane przez
Unię Europejską

6230* – bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardetalia*)

Działania ochronne

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<u>Działanie obligatoryjne:</u> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, kośno-pastwiskowe lub kośne. <u>Działanie fakultatywne:</u> Koszenie przy użyciu ręcznych kos spalinowych na wysokości do 10 cm. Usunięcie pozyskanej biomasy poza granice płatów siedlisk przyrodniczych	M 14 identyfikatory działek ewidencyjnych: 200505_2.0010.98 Guid:0907	Właściciel/zarządca gruntu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

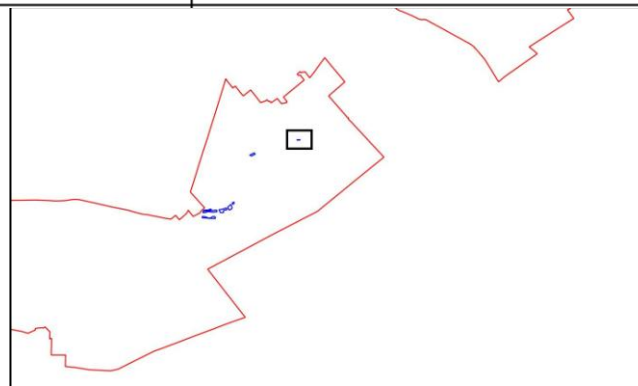
Dofinansowane przez
Unię Europejską

6230* – bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardetalia*)

Działania ochronne

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Usunięcie drzew i krzewów rodzimych (sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i> , brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i> i omszona <i>B. pubescens</i> oraz olsza czarna <i>Alnus glutinosa</i>). Usuwanie gatunków inwazyjnych – czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i> i róży pomarszczonej <i>Rosa rugosa</i> Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, kośno-pastwiskowe lub kośne.	B 10 (koło zbiornika przeciwpożarowego) identyfikatory działek ewidencyjnych: 200505 2.0010.163 Guid:673c	Nadleśnictwo Bielsk na podstawie porozumienia z RDOŚ w Białymstoku

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

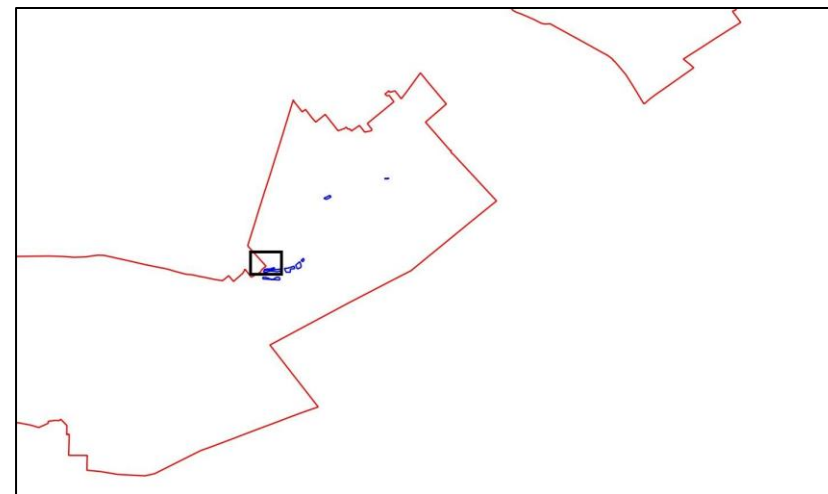
Dofinansowane przez
Unię Europejską

6230* – bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardetalia*)

Działania ochronne

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Usunięcie drzew i krzewów rodzimych (głównie sosna <i>Pinus sylvestris</i> i brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i>). Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez ekstensywne użytkowanie pastwiskowe, kośno-pastwiskowe lub kośne.	B 14 identyfikatory działek ewidencyjnych: 200505_2.0010.179 200505_2.0010.180 Guid:6508	Właściciel/zarządca gruntu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

6230* – bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardetalia*)
Monitoring przyrodniczy

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych		
W oparciu o metodykę PMS GIOŚ	Ze względu na niewielką powierzchnię i niewielką ilość stanowisk, wskazany jest monitoring wszystkich płątów siedliska poza działkami dla których użytkowanie jest zgodne z wymogami w ramach interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych WP	RDOŚ w Białymstoku

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*)

Rzeczywisty stan ochrony

Siedlisko przyrodnicze	Parametr stanu	wskaźnik	Obecna ocena wskaźnika FV	Obecna ocena wskaźnika U1	Obecna ocena wskaźnika U2
Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphylion</i>)	Powierzchnia siedliska		-	-	2
	Struktura i funkcje	Ogólnie, w tym:	-	2	-
		Pokrycie wrzosu zwyczajnego <i>Calluna vulgaris</i> , ewentualnie na wrzosowiskach mącznicowych łącznie wrzosu i mącznicy lekarskiej <i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	2	-	-
		Pokrycie traw	2	-	-
		Zarośnięcie przez drzewa	-	2	-
		Gatunki obce geograficznie	-	2	-
		Ekspansywne gatunki rodzime (apofity)	-	2	-
		Struktura populacji kluczowych gatunków	-	2	-
		Inne zniekształcenia	-	2	-
	Perspektywy ochrony		-	2	-

Ogólna ocena stanowisk:

FV - 0

U1 - 0

U2 - 2 (WR1-3; WR4-5)

Rzeczywisty stan ochrony 17 ha (2024) – U2 plus 3 ha (2025) – U2 ocena łączna U2

Istniejące zagrożenia

- 1.A04.03 - Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu
- 2.I01 - Obce gatunki inwazyjne
- 3.I02 - Problematiczne gatunki rodzime
- 4.K02.01 - Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)
- 5.G05.07 - Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak
- 6.D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe
- 7.H05.01 – Odpady i odpadki stałe

Opis zagrożenia

A04.03 H Brak wypasu przy braku stosowania alternatywnych zabiegów ochronnych prowadzi do spadku różnorodności gatunkowej siedliska, rozprzestrzenia się gatunków ekspansywnych i obcych geograficznie oraz postępowania sukcesji wtórnej.

I01 L Ekspansja obcych geograficznie gatunków inwazyjnych, przede wszystkim czerwieni amerykańskiej i dębu czerwonego powodują zanik roślinności wrzosowiskowej na skutek sukcesji i zmian edaficznych.

I02 M W obrębie siedliska odnotowano niezbyt intensywne występowanie gatunków ekspansywnych, związane z brakiem użytkowania

K02.01 H Ekspansja rodzimych gatunków drzewiastych i krzewiastych, w szczególności sosny zwyczajnej, brzozy i brodawkowatej oraz topoli osiki powoduje zanik roślinności wrzosowiskowej. Ekspansja orlicy pospolitej powoduje wypieranie wrzosu.

G05.07 H Brak działań ochronnych związanych z odnowieniem populacji wrzosu oraz powstrzymaniem sukcesji wtórnej prowadzi do degeneracji siedliska i jego zaniku.

D01.01 L Obecność drogi leśnej, stosunkowo uczęszczanej przez rowerzystów i pieszych zwiększa antropopresję w siedliskach.

H05.01 L Zaśmiecanie obszaru powoduje degradację siedlisk, głównie przez uchodźców

4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*) -

Analiza zagrożeń

Potencjalne zagrożenia

B02 - gospodarka leśna i plantacyjna

K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja

B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej

Opis zagrożenia

B02 M Pod pozorem działań ochronnych możliwe są próby okietznania procesów naturalnych zachodzących w rezerwacie przez stosowanie zabiegów typowych dla zwykłych lasów gospodarczych. Ponadto możliwe są próby zalesienia siedlisk otwartych

K02 L Naturalna sukcesja drzew i krzewów po pożarze - wkraczanie sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris*), brzozy (*Betula* spp.) oraz innych gatunków drzewiastych prowadzi do stopniowego zacieniania siedliska i zaniku gatunków światłożądnych, w tym wrzosu zwyczajnego (*Calluna vulgaris*). Proces ten przyspiesza w warunkach braku działań utrzymujących otwarty charakter wrzosowiska.

B07 M Brak czynnej ochrony siedliska - niewykonywanie zabiegów usuwania nalotu drzew i krzewów powoduje sukcesję w kierunku młodników sosnowo-brzozowych. Skutkiem jest ograniczenie powierzchni siedlisk otwartych oraz spadek udziału gatunków charakterystycznych dla wrzosowisk.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

**4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*) –
Cele działań ochronnych**

Parametr powierzchni siedliska - U2
Cel: poprawa do U1 - powierzchnia duża i stabilna, bez szybkiej sukcesji.

Pokrycie wrzосу zwyczajnego - FV (65%)
Cel: utrzymanie FV ($\geq 65\%$).

Pokrycie traw - FV (2%)
Cel: utrzymanie FV ($\leq 2\%$).

Pokrycie drzew i krzewów - U1 (25%)
Cel: poprawa do FV ($\leq 10\%$).

Gatunki obce geograficznie - U1 (<1%)
Cel: poprawa do FV (brak).

Ekspansywne gatunki rodzime - U1 (<1%)
Cel: utrzymanie / poprawa do FV (pojedynczo, <1%).

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Struktura populacji wrzosu - U1

Cel: poprawa do FV - wszystkie fazy rozwojowe licznie reprezentowane (juwenilne, generatywne, senilne).

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*) –

Działania ochronne

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Kontrolowane wypalanie runi lub wypas (ewentualnie koszenie z wynoszeniem biomasy)	Wszystkie płyty siedliska 4030; Powierzchnia 20,47 ha identyfikatory działek ewidencyjnych: 200507_4.0005.761/1, 200507_4.0005.2424, 200507_4.0005.2425 Guid:8cb0, 7a90	Nadleśnictwo Bielsk na podstawie porozumienia z RDOŚ w Białymstoku
Usuwanie gatunków inwazyjnych – czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i> i dębu czerwonego <i>Quercus robur</i> z usunięciem biomasy poza teren siedliska	Wszystkie płyty siedliska 4030; Powierzchnia 20,47 ha identyfikatory działek ewidencyjnych: 200507_4.0005.761/1, 200507_4.0005.2424, 200507_4.0005.2425 Guid:8cb0, 7a90	Nadleśnictwo Bielsk na podstawie porozumienia z RDOŚ w Białymstoku
Usunięcie drzew i krzewów rodzimych, głównie sosny <i>Pinus sylvestris</i> oraz brzozy brodawkowatej <i>Betula pendula</i> i omszonej <i>B. pubescens</i>)	Wszystkie płyty siedliska 4030; Powierzchnia 20,47 ha identyfikatory działek ewidencyjnych: 200507_4.0005.761/1, 200507_4.0005.2424, 200507_4.0005.2425 Guid:8cb0, 7a90	Nadleśnictwo Bielsk na podstawie porozumienia z RDOŚ w Białymstoku

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

**4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*) –
Monitoring przyrodniczy**

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
W oparciu o metodykę PMS GIOŚ po wykonaniu działań ochronnych	Jeden transekt badawczy wyznaczony w 2024 r. po wykonaniu działań ochronnych	RDOŚ w Białymstoku

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria–Caricetea nigrae*) -

Rzeczywisty stan ochrony

		Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX
Powierzchnia siedliska		FV	U1
Struktura i funkcje	Ogólnie, w tym:	U1	U2
	Procent powierzchni płatu zajętej przez właściwe siedlisko	FV	U1
	Gatunki charakterystyczne	U1	U2
	Gatunki dominujące	FV	U1
	Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	U1	
	Obce gatunki inwazyjne	FV	FV
	Gatunki ekspansywne roślin zielnych	FV	U2
	Obecność krzewów i podrostu drzew	U2	U2
	Stopień uwodnienia	FV	U2
	Pozyskanie torfu	FV	FV
	Melioracje odwadniające	FV	FV
Perspektywy ochrony		U1	U2

Ogólna ocena stanowisk:

FV - 0

U1 - 1

U2 - 0

Torfowisko przejściowe w obrębie Dużego Ługu zachowane jest w stanie umiarkowanym (U1). Główne zagrożenia to przesuszenie, sukcesja brzozy i sosny oraz ekspansja trzęślicy modrej. Brak fragmentów całkowicie otwartych świadczy o postępującej sukcesji

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria*– *Caricetea nigrae*)

Analiza zagrożeń

Zagrożenia istniejące	Opis zagrożenia
G05.07 - Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	G05.07 H M.in. brak zabiegów ochrony czynnej (wycinki, koszenie) sprzyja sukcesji wtórnej i powoduje zmniejszanie się powierzchni siedliska.
J02 - Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	J02 H Ogólny spadek poziomu wód gruntowych spowodowany brakiem zintegrowanej gospodarki wodnej uwzględniającej potrzeby przyrodnicze (zarzucenie kontroli nad istniejącą siecią melioracyjną - w większości przypadków jednokierunkową, odwadniającą, brak szczegółowego nadzoru nad wykorzystaniem wód, w tym z gospodarstw domowych, przekształcenia rzek, w tym regulacja, bieżące utrzymanie/pogłębianie, etc.). Proces ten wzmagany jest niekorzystnymi zmianami klimatu (susze, zmiana struktury opadów).
K02.01 - Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	K02.01 H Siedlisko na skutek dużego przesuszenia silnie zarasta brzozą i sosną.
I02 - Problematiczne gatunki rodzime	I02 M W obrębie płatu, na skutek zaburzenia poziomu wód gruntowych pojawiają się m.in. trześlica modra, turzyca sztywna i śmiałek darniowy.
M01.02 -Susze i zmniejszenie opadów	M01.02 H Obserwowane w ostatnich latach niekorzystne zmiany struktury opadów (nawalne deszcze poprzedzane długotrwałymi suszami oraz brak retencji zimowej) prowadzą do spadku poziomu wód

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Analiza zagrożeń

Ze względu na brak zabiegów ochrony czynnej (wycinka, koszenie) i związanej z tym sukcesji wtórnej oraz spadek poziomu wód gruntowych oraz przesuszenia torfowiska nie planuje się objęcie siedliska jako przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Jelonka

91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinosoincanae*, olsy źródłiskowe) - Rzeczywisty stan ochrony

	2013	2025
Powierzchnia siedliska	FV	U1
Struktura i funkcje Ogólnie, w tym	U2	
Gatunki charakterystyczne	U1	FV
Gatunki dominujące	U1	U1
Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	FV	FV
Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie	FV	U1
Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	U1	U1
Martwe drewno (łączne zasoby)	U2	U2
Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości	U2	U2
Naturalność koryta rzecznego	U2	U2
Reżim wodny, w tym rytm zalewów (jeśli występują)	U2	U2
Wiek drzewostanu	U2	U1
Pionowa struktura roślinności	U2	U1
Naturalne odnowienie drzewostanu	U2	U1
Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	FV	FV
Inne zniekształcenia	FV	U1
Perspektywy ochrony	U1	U1

Ogólna ocena stanowisk:

FV - 0

U1 - 2

U2 - 2

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinosoincanae*, olsy źródliskowe) - Analiza zagrożeń

ISTNIEJĄCE

B02 - Gospodarka leśna i plantacyjna – H

Ujednolicanie struktury drzewostanu, ograniczenie martwego drewna; zaburzenie procesów naturalnych.

J02.03 - Regulowanie koryt / zmiana przebiegu rzek – H

Spadek wód gruntowych, zmiany przepływów po melioracjach i regulacjach.

J02.04.02 - Brak zalewania – H

Zupełny brak zalewów z uwagi na dystans od naturalnego koryta.

J03.01 - Zmniejszenie/utrata cech siedliska – H/M

Płaty łągów w wąskich pasach, fragmentacja, presja sąsiednich siedlisk → uproszczenie struktury i sukcesja.

I01 - Obce gatunki inwazyjne – L-M

Pojedyncze: czeremcha amerykańska *Padus serotina*, niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*.

H05.01 - Odpady stałe – L

Pojedyncze śmieci lokalnie przy traktach.

POTENCJALNE

M01.02 Zmiany w reżimach opadowych spowodowane zmianami klimatu

J02.05 - Modyfikowanie funkcjonowania wód (ogólnie) – L-M

Zmiany stosunków wodnych w dolinie (regulacje, infrastruktura wodna) → rzadsze zalewy, niższy poziom wód.

H01 - Zanieczyszczenie wód powierzchniowych – L

Ryzyko degradacji przez zrzuty/awarie (źródła punktowe/rozproszone).

K02.01 - Sukcesja / zmiana składu gatunkowego – M

Sukcesja ku zbiorowiskom mniej wilgotnym (grądy/las mieszany) przy ograniczonych zalewach.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinosoincanae*, olsy źródliskowe) - Cele działań ochronnych

Powierzchnia siedliska (FV)

- **Cel:** utrzymanie obecnej powierzchni płatów; zakaz przekształcania siedlisk w grunty gospodarcze (np. plantacje sosnowe), ochrona przed zabudową i zmianą użytkowania (np. wycinką pod łąki), kontrola sukcesji w kierunku borów mieszanych ze świerkiem/brzozą.

Gatunki charakterystyczne (FV)

- **Cel:** utrzymanie bogactwa gatunkowego i przewagi gatunków typowych; zachowanie naturalnego reżimu wodnego sprzyjającego gatunkom hydrofilnym (*Impatiens noli-tangere*, *Lysimachia vulgaris*, *Geum rivale*), unikanie prześwietlania drzewostanu, które promuje gatunki ruderalne, monitorowanie zmian w składzie gatunkowym co kilka lat.

Gatunki dominujące (U1)

- **Cel:** poprawa do FV (ograniczenie dominacji pokrzywy, malin i jeżyn); utrzymanie wysokiej wilgotności gleby, wspieranie rozwoju runa typowego dla łągów (np. poprzez ochronę podszytu i ograniczenie zrywek), miejscowe usuwanie zbyt ekspansywnych skupisk roślin, jeśli zaczynają wypierać gatunki wskaźnikowe.

Obce gatunki w drzewostanie (FV)

- **Cel:** utrzymanie FV; usuwać pojedyncze obce drzewa (np. *Padus serotina*) zanim wejdą w fazę odnawiania

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinosoincanae*, olsy źródłiskowe) - Cele działań ochronnych

Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie (U1)

- Cel: poprawa do FV; szybkie eliminowanie gatunków inwazyjnych, ograniczenie presji światła i zaburzeń gleby sprzyjających inwazjom, edukacja służb leśnych i monitoring.

Ekspansywne gatunki rodzime (U1)

- Cel: poprawa do FV; stabilizacja warunków wodnych, unikanie nadmiernego rozluźniania drzewostanu, punktowe usuwanie nadmiernych skupisk jeżyn i pokrzywy, jeśli wypierają runo łągowe.

Martwe drewno (U2)

- Cel: poprawa do U1; pozostawianie leżących i stojących drzew, wprowadzenie zasady zostawiania „drzew biocenotycznych”, nie usuwać wywrotów ani wiatrolomów w łągach.

Reżim wodny (U2)

- Cel: poprawa do U1; współpraca z wodociągami i gospodarką rolną (ograniczenie melioracji i regulacji rzek), pozostawianie martwego drewna w ciekach, które działa retencyjnie.

Naturalność koryta (U2)

- Cel: poprawa do U1; nie prowadzić dalszej regulacji, renaturyzować brzegi, zostawiać martwe drewno w korycie, aby zwiększyć naturalną dynamikę.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinosoincanae*, olsy źródliskowe) - Cele działań ochronnych

Struktura pionowa (U1)

- Cel: poprawa do FV; zachować wszystkie warstwy roślinności, wspierać naturalne odnowienia, nie usuwać podszytu (np. kruszyny, czerwchy).

Wiek drzewostanu (U1)

- Cel: poprawa do FV; zachować starodrzew olszy i innych gatunków łągowych

Naturalne odnowienia (U1)

- Cel: poprawa do FV; ochrona młodych siewek przed zgryzaniem, unikanie sztucznych nasadzeń obcymi gatunkami,

Zniszczenia runa i gleby (FV)

- Cel: utrzymanie FV; wyłączenie łągów z użytkowania gospodarczego.

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinosoincanae*, olsy źródliskowe) - Działania ochronne

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Wyłączenie z użytkowania gospodarczego – zaniechanie pozyskiwania drewna, usuwania martwego drewna, prac pielęgnacyjnych	Wszystkie płaty siedliska 91E0; Powierzchnia 35,22 ha identyfikatory działek ewidencyjnych:	Nadleśnictwo Bielsk, właściciele prywatni w porozumieniu z RDOŚ w Białymstoku
Usuwanie inwazyjnych gatunków obcych geograficznie	Wszystkie płaty siedliska 91E0; Powierzchnia 35,22 ha identyfikatory działek ewidencyjnych:	Nadleśnictwo Bielsk, właściciele prywatni w porozumieniu z RDOŚ w Białymstoku

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

91E0* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinosoincanae*, olsy źródliskowe) - Monitoring przyrodniczy

Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
W oparciu o metodykę PMŚ GIOŚ. Działania ochronne 3 lata po ustanowieniu PZO	Jeden transekt badawczy wyznaczony w 2025 r.	RDOŚ w Białymstoku

Lycaena dispar (Haworth, 1802)

Czerwończyk nieparek

Kod: 1060

Plan Zadań Ochronnych w 2013		
Parametry populacji	Względna liczebność	U1
	Izolacja	XX
Parametry siedliska gatunku	Powierzchnia	U1
	Liczba dogodnych miejsc do rozrodu	U2
	Stopień zarośnięcia	U1
	Dostępność bazy pokarmowej	U1
Perspektywy zachowania gatunku		U1

Brak metodyki monitoringu GIOŚ dla gatunku 1060. Ze względu na zbliżony charakter siedliska gatunku 1060 do 1065* Przeplatki aurinii wskaźniki opracowano w oparciu o metodykę PMŚ GIOŚ dla tego gatunku.

Ocena ogólna w 2013 - U1

Ocena ogólna w 2025 - U1 → ze względu na małą ilość motyli (obserwowano jedynie 5 sztuk oraz słabą jakość siedlisk).

Plan Zadań Ochronnych w 2025		
Parametry populacji	Obecność gatunku	Jest/nie ma
Parametry siedliska gatunku	Baza pokarmowa	Wskaźnik opisowy
	Rodzaj środowiska	Wskaźnik opisowy
	Rośliny nektarodajne	Wskaźnik opisowy

Ocena zgodna z metodyką GIOŚ

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Lycaena dispar (Haworth, 1802)

Czerwończyk nieparek

Kod: 1060

Zagrożenia istniejące:

M01.02 - Zmiany w reżimach opadowych spowodowane zmianami klimatu → **Mała suma opadów jest niewystarczająca do utrzymania się wilgotnych siedlisk obrębie koryta Orlanki na stanowisku 1.**

J02.03 - Regulowanie koryt / zmiana przebiegu rzek → **Zwiększenie przepływu po pracach melioracjach. Zawężenie doliny zalewowej do rowu odwadniającego.**

A03.01 - Intensywne koszenie lub intensyfikacja → **Jednorazowe koszenie całych działek powoduje brak możliwości rozwoju motyli. Zbyt niskie koszenie powoduje mechaniczne zniszczenie gąsienic. Brak mozaiki siedlisk.**

G01.03 - Pojazdy zmotoryzowane → **Niszczenie siedlisk motyli przez pojazdy mechaniczne**

H05.01 - Odpady stałe → **Pojedyncze śmieci bytowe oraz odpady rolnicze w korycie Orlanki.**

Zagrożenia potencjalne:

K02.01 - Sukcesja / zmiana składu gatunkowego → **Zarastanie rowów i zanik roślinności pokarmowej gąsienic.**

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Lycaena dispar (Haworth, 1802)

Czerwończyk nieparek

Kod: 1060

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Lycaena dispar (Haworth, 1802)

Czerwończyk nieparek

Kod: 1060

Cele:

- zwiększenie liczebności motyli na stanowisku
- zwiększenie powierzchni dogodnych dla gatunku siedlisk - wilgotnych łąk wzdłuż rzeki Orlanki

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Lycaena dispar (Haworth, 1802)

Czerwończyk nieparek

Kod: 1060

Proponowane działania ochronne:

Działania w zakresie poprawy warunków wilgotnościowych:

- a) ograniczenie czyszczenia koryta rzeki Orlanki - miejsca rozwoju larw czerwończyka. Współpraca z Wodami Polskimi w zakresie ustalenia terminu i zakresu niezbędnych prac.
- b) wykonanie ekspertyzy hydrologicznej określającej sposób zasilania w wodę siedlisk przyrodniczych, potrzeb i miejsc lokalizacji zastawek, rzędnych ich piętrzenia (?). Realizacja prac wyznaczonych w ekspertyzie.

Działania w zakresie użytkowania łąk:

- a) ekstensywne użytkowanie pastwiskowe (zalecane) + zachowanie mozaiki siedlisk, a w szczególności wiatrochronów.
- b) w przypadku użytkowania kośnego:
 - łąki powinny być koszone raz w roku,
 - należy pozostawić ok. 10-20% powierzchni niekoszonej w celu zachowania mozaiki siedlisk,
 - utrzymanie wysokości koszenia 10-15 cm,
 - pozostałą biomasę (siano) należy usunąć w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie,
 - zachowanie mozaiki siedlisk, a w szczególności wiatrochronów,
 - jednorazowe koszenie w każdym roku obowiązywania PZO w terminie od 1 sierpnia do 30 września,
 - pozostawianie niewykoszonych płatów roślinności o szerokości około 2 m wzdłuż koryta Orlanki.
- c) kontynuacja oraz zachęcenie właścicieli działek do przystąpienia do programów rolnośrodowiskowych dedykowanych ochronie motyli.

Działania w zakresie poprawy stanu siedliska:

- a) edukacja ekologiczna w zakresie ochrony przyrody i szkód wyrządzanych przez nieodpowiedzialne uprawianie sportów motocrossowych.
- b) uprzątnięcie koryta Orlanki

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

